

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi'nde

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR İLE

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

EŞ - ŞİFÂ BI - TA'RÎFÎ HUKÜKÎ'L - MUSTÂFÂ

— KÂDI İYÂZ —

169. Ders | 19.Ocak.2020, Pazar

Ders Konusu:

- 3. BÖLÜM:** Peygamber Efendimiz'de Mutluka Bulunacak, Kesinlikle Bulunmayacak, Bulunması Sakıncalı Olmayacak Hâller veya Ona Nisbet Edilemeyecek Dünyevî İşler
- 1. KISIM:** Peygamberimizin ve Diğer Peygamberlerin Günahlardan Korunması
- 6. FASIL:** İslam Düşmanlarının Bazı İftiralarına Reddiye

KİTAPTAKİ YERİMİZ

Arapça Kaynak sf. 651 | Türkçe Şerh, Cilt.3 - sf. 43

Dersin Video, Ses Kayıtlarına
ve Kaynaklı Ders Notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya karekodu okutarak
erişebilirsiniz.

Şifa-i Şerif Hakkında Kısa Bilgi:

ŞİFÂ-İ ŞERİF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadiyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdi İyâz tarafından yazılmıştır.

Eserin Türkçe Şerhi

Şifâ-i Şerif Şerhi (3 cilt)

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

وَهَذَا السَّهْوُ فِي الْقِرَاءَةِ إِنَّمَا يَصِحُّ فِيمَا لَيْسَ طَرِيقُهُ تَغْيِيرُ الْمَعْنَى ، وَتَبْدِيلُ الْأَلْفَاظِ ، وَزِيادةً مَا لَيْسَ مِنَ الْقُرْآنِ؛ بَلِ السَّهْوُ عَنْ إِسْقاطِ آيَةٍ مِنْهُ أَوْ كَلْمَةٍ؛ وَلَكِنَّهُ لَا يُؤْثِرُ عَلَى هَذَا السَّهْوِ؛ بَلْ يُنْبَهُ عَلَيْهِ ، وَيُذَكَّرُ بِهِ لِلْحَسِنِ عَلَى مَا سَنَدَكُرَهُ فِي حُكْمِ مَا يَجُوزُ عَلَيْهِ مِنَ السَّهْوِ وَمَا لَا يَجُوزُ .

وَمَا يَظْهُرُ فِي تَأْوِيلِهِ أَيْضًا أَنَّ مَجَاهِدًا رَوَى هَذِهِ الْقَصَّةَ: «وَالْغَرَائِقَةُ الْعُلَا» فَإِنْ سَلَّمْنَا الْقَصَّةَ قَلَنَا: لَا يَبْعُدُ أَنَّ هَذَا كَانَ قُرْآنًا ، وَالْمَرَادُ بِالْغَرَائِقَةِ الْعُلَا ، وَأَنَّ شَفَاعَتَهُنَّ لِتُرْتَجِي؛ الْمَلَائِكَةُ عَلَى هَذَا التَّأْوِيلِ وَهَذِهِ الرِّوَايَةُ .

وَبِهَذَا فَسَرَ الْكَلْبَيُ (الْغَرَائِقَةُ) أَنَّهَا الْمَلَائِكَةُ؛ وَذَلِكَ أَنَّ الْكُفَّارَ كَانُوا يَعْتَقِدُونَ أَنَّ الْأَوْثَانَ وَالْمَلَائِكَةَ بَنَاتُ اللَّهِ ، كَمَا حَكَى اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَدَ عَلَيْهِمْ فِي هَذِهِ السُّورَةِ بِقَوْلِهِ: ﴿أَكُلُّمُ الْذَّكَرَ وَلَهُ الْأُلْثَنَ﴾ [النَّجَم: ٢١]؛

Her iki âlimin de olayı “**aklından geçirme**”, “**yanılma (sehv)**” diye açıklamaları doğru değildir. Peygamber Efendimiz'in Kur'ân-ı Kerîm okurken “mânyayı bozmadan, bir kelimenin yerine başka bir kelime koymadan, Kur'an'ın bilinen kırâat şekillerinden başka bir kırâati ona ilâve etmeden” yanılması kabul edilebilir. Kur'an'dan bir âyeti, bir kelimeyi mânyayı bozmayacak şekilde atlamak da mümkün; fakat Resûlullah'ın bu tür yanılması sükût ile geçistirilmez; yanıldığı şey ona Allah Teâlâ tarafından hemen hatırlatılır. “Peygamber Efendimiz'in Yanılması ve Unutması” bahsinde bu konu üzerinde duracağız.

“Ulu Kuğular”, Melekler Demekmiş

Garânik hadisesi diye bilinen bu olayın meydana geldiğine dâir rivâyeti tâbiîn müfessirlerinden Mûcâhid ibni Cebr de (v. 102/720) nakletmiştir. Şâyet böyle bir olayın meydana geldiğini kabul edersek konuyu şöyle izah ederiz: “Onlar ulu kuğulardır; elbette onların şefâati umulur!” sözü Kur'an'dan idi (fakat kırâati nesh edildi). Bu rivâyete ve yorumu göre “şefâati umulan ulu kuğular” ifâdesiyle melekler kastedilmekteydi.

Mûfessir Kelbî de “kuğular (garânîk)” kelimesini melekler diye açıklamıştır. Şöyledeki: Kâfirler, putların ve meleklerin Allah'ın kızları olduğunu inanıyorlardı. Nitekim Necm sûresinde Allah Teâlâ onların bu inancını dile getirmiş ve: “Erkekler sizin de kızlar Allah'ın mı?”² diye reddetmiştir.

İlgili âyetler söyledir:

“Şimdi gördünüz mü Lât ile Uzzâ'yı? Ve bir üçüncüleri olan Menât'ı? Erkekler sizin de kızlar Allah'ın mı? Öyleyse bu pek insafsız bir bölüştürme!”

Putperest Arapların melekleri dışı kabul ettikleri,¹ onları Allah'ın kızları saydıkları² birçok âayette dile getirilecek bu anlayış söyle reddedilmiştir:

“Kızları Allah'a yakıştırıyorlar; hâşâ O böyle şeyleden yücedir; çok sevdikleri erkek çocukları da kendilerine malediyorlar.”³ “Demek Rabbiniz sizi erkek çocuklarla şerefleştirdi, Kendisi de meleklerden kız çocuklar edindi, öyle mi? Gerçekten de siz çok ağır bir lâf söylüyorsunuz.”⁴

2. Necm 53/21.

1. Zuhruf 43/19.

2. Sâffât 37/149.

3. Nahl 16/57.

4. İsrâ 17/40.

Neshin Hikmetleri

Esasen Cenâb-ı Hak onların bu tür iddialarının hepsini reddetmiştir. Meleklerin şefâat edeceklerini ümit etmek ise doğru ve yerindedir. Müşrikler şeytanın “Onlar ulu kuğlardır; elbette onların şefâati umulur!” sözünü bozuk inançlarına göre yorumladıkları ve bu sözlerle ilâhalarının medhediğini düşündükleri için şeytan vesvesesiyle bu sözleri onlara sevdirdi, gönüllerine hoş gösterdi. Allah Teâlâ da şeytanın kâfirlere telkin ettiği sözleri neshederek (onların söylemenesini yasaklayarak) Kendi âyetlerini sağlamıştı. Zâten Allah Teâlâ Kur’ân-ı Kerîm’de birçok âyeti neshedip okunmasını yasaklamıştır.

“Nesh, bir âyetin hükmünü yürürlükten kaldırıp onun yerine yeni bir huküm koymak demektir. Daha önceki ilâhî kitapların yaptığı gibi, Kur’ân-ı Kerîm de kendinden önceki ilâhî kitapların Allah tarafından gönderildiğini kabul etmiş, fakat onların içindeki bazı hükümleri yürürlükten kaldırıp kendi dönemine daha elverişli hükümler getirmiştir. Yirmi üç yıl gibi uzun bir zaman diliminde gereğiğinde bölüm bölüm veya âyet âyet inen Kur’ân-ı Kerîm, nesh uygulamasını kendi içinde de yapmış, İslâmiyet’in ilk yıllarda insanları dine alıştırmak için inen bazı hükümleri, geçiş dönemi sona erince kaldırılmış, o hükümlerin yerine insanlara daha faydalı olup bir daha değişmeyecek hükümler getirmiştir ve bunu söyle ifâde etmiştir: “Allah dilediği hükmü siler, dilediğini bırakır.”¹

فَأَنْكَرَ اللَّهُ كُلَّ هَذَا مِنْ قَوْلِهِمْ؛

وَرَجَاءُ الْشَّفَاعَةِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ صَحِيحٌ، فَلَمَّا تَأْوَلَهُ الْمُشْرِكُونَ عَلَى أَنَّ الْمَرَادَ بِهِذَا الذِّكْرِ الْهَتَّهُمْ، وَلَبَّسَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ ذَلِكَ، وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِهِمْ وَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ نَسْخَ اللَّهِ مَا أَلْقَى الشَّيْطَانُ، وَأَحْكَمَ آيَاتِهِ، وَرَفَعَ تَلاوَةً تِلْكَ الْلُّفْظَيْنِ اللَّتِينَ وَجَدَ الشَّيْطَانُ بِهِمَا سَبِيلًا لِلتَّلْبِيسِ^(۱) كَمَا نُسْخَ كَثِيرٌ مِنَ الْقُرْآنِ وَرُفِعَتْ تَلَوْتُهُ؛

1. Ra'd 13/39. Nesh hakkındaki bu açıklama için bk. Kandemir, Zavalsız, Şimşek, Âyet ve Hadislerle Açıklamalı Kur'ân-ı Kerîm Meâli, Bakara 2/106. âyetin dipnotu.

وَكَانَ فِي إِنْزَالِ اللَّهِ تَعَالَى لِذَلِكَ حِكْمَةٌ، وَفِي نَسْخَهُ حِكْمَةٌ؛ لِيُضْلِلَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ؛ وَمَا يُضْلِلُ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ،

Böylesi âyetleri Cenâb-ı Hakk'ın indirmesinde bir hikmet, ortadan kaldırmasında bir başka hikmet vardır. Allah bu tür uygulamalarla dileğinin doğru yoldan sapmasına fırsat verir, dileğini doğru yola iletir; Aslında, Allah'ın saptırdıkları, zâten yoldan çıkışmış olanlardır.

Bu ifâdeyle şu âyete işaret edilmektedir: "Allah, bir sivrisineği veya daha küçük bir şeyi örnek vermekten çekinmez. İmân edenler, bunun Rablerinden gelen isâbetli bir benzetme olduğunu bilirler. Kâfirler ise: "Allah bu benzetme ile ne demek istiyor?" derler. Allah bu tür misâllerle birçok kimsenin doğru yoldan sapmasına fırsat verir, birçoklarını da bunlarla doğru yola iletir; Aslında, Allah'ın saptırdıkları, zâten yoldan çıkışmış olanlardır."²

Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur: "Allah'ın böyle bir şeye fırsat vermesi, şeytanın attığı bu vesveseyi kalplerinde hastalık bulunanlar ve kalpleri iyice katılmış kimslere bir sınama vesilesi yapmak içindir. Şüphesiz o zâlimler, haktan büsbütün uzaklaşmıştır. Bir de Allah, kendilerine ilim verilenler o Kur'an'ın, sana Rabbinden gelen bir gerçek olduğunu bilsin; ona imân etsin ve gönülleri de ona karşı saygıyla dolsun diye buna müsaade eder. Şüphe yok ki Allah, imân edenleri dosdoğru bir yola ileticektir."³

O Sözler, Kâfirlerin Yaygarasıydı

Bir rivâyete göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Necm sûresini okuyup da Lât, Uzzâ ve üçüncüleri olan Menât'ın adlarının geçtiği âyete gelince, kâfirler bu âyetin arkasından putlarını yeren bir âyetin gelmesinden korktular ve her zaman yaptıkları gibi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi şaşırtmak, gürültüleriyle onun sesini bastırmak ve okuduğu âyetlerin duyulmasını önlemek için "Onlar ulu kuğulardır; elbette onların şefâati umulur" diye yaygarayı bastılar. Zaten onlar Kur'ân-ı Kerîm'de anlatıldığı üzere "Birbirlerine: 'Bu Kur'an'ı dinlemeyin, okunurken şamata çıkarın. Böylelikle imân edenlere üstün gelirsiniz' derlerdi."¹

وَلَيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً
اللَّذِينَ (١٥٥) ب) فِي قُلُوبِهِمْ مَرْضٌ وَالْقَاسِيَةُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ
وَلَيَعْلَمَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيَوْمَئِذٍ يُبَيِّنُ اللَّهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ
لَهُادُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿الحج: ٥٣، ٥٤﴾ .

وقيل: إنّ النّبِيَّ ﷺ - لما قرأ هذه السورة، [و] بلغ ذِكْرَ الْلَّاتِ وَالْعُزَّى
وَمَنَّةَ الثَّالِثَةِ الْأُخْرَى، خافَ الْكُفَّارُ أَنْ يَأْتِيَ بِشَيْءٍ مِنْ ذَمَّهَا فَسَبَقُوا إِلَى مَدْحُهَا
بِتَلْكَ الْكَلْمَتَيْنِ لِيُخْلُطُوا فِي تِلَاوَةِ النّبِيِّ ﷺ، وَيُشَغِّلُوْا^(٢) عَلَيْهِ عَلَى عَادِهِمْ
وَقُولِهِمْ: ﴿لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْءَانَ وَالْغَوْا فِيهِ لَعْلَكُمْ تَغْلِبُونَ﴾ [فصلت: ٢٦].

2. Bakara 2/26.

3. Hac 22/53-54.

1. Fussilet 41/26.

وَنُسِبَ هَذَا الْفَعْلُ إِلَى الشَّيْطَانِ لِحَمْلِهِ لَهُمْ عَلَيْهِ، وَأَشَاعُوا ذَلِكَ وَأَذَاعُوهُ،
وَأَنَّ النَّبِيَّ - ﷺ - قَالَهُ: فَحَزَنَ لِذَلِكَ مِنْ كَذَبِهِمْ وَافْتَرَاهُمْ عَلَيْهِ، فَسَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
تَعَالَى بِقَوْلِهِ: «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي
أُمُّنَتِيهِ...» الآية [الحج: ٥٢]

وَبَيْنَ النَّاسِ الْحَقُّ فِي ذَلِكَ مِنَ الْبَاطِلِ،
وَحَفِظَ الْقُرْآنَ، وَأَحْكَمَ آيَاتِهِ، وَدَفَعَ مَا لَبَسَ بِهِ الْعَدُوُّ

وَ(١) كَمَا ضَمَّنَهُ اللَّهُ
تَعَالَى مِنْ قَوْلِهِ: «إِنَّا نَخْنُ نَزَّلْنَا الْكِتَابَ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ» [الْحِجْر: ٩].

Putları öven bu sözleri kâfirlere şeytan söyletiğinden, mecaz yoluyla bu işi onun yaptığı ifâde edilmiştir. Sonra da kâfirler “Peygamber putları övdü” sözünü halk arasında yapmış, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem de onların bu yalan ve iftiralarından dolayı üzüldüğü için Allah Teâlâ şu âyet-i kerîme ile onu teselli etmiştir: “Biz, senden evvel hiçbir resûl, hiçbir nebî göndermedik ki; onlardan biri bir şey dilediğinde şeytan onun dileğine bir vesvese karıştırmış olmasın. Ama Allah, şeytanın verdiği vesveseyi giderir. Sonra da Kendi âyetlerini sağlamlaştırır. Allah her şeyi bilir, her şeyi yerli yerinde yapar.”²

Allah, Kur'anı Değiştirilmekten Korumuştur

Böylece Cenâb-ı Hak, kitâbında bu konuda hak ile bâtilin ne olduğunu açıklamış, Kur'ân-ı Kerîm'i değiştirilmekten korumuş, âyetlerini kesin delillerle güçlendirmiştir, din düşmanları ile şeytanın ortaya attığı zihin karışıklığını gidermiştir.

Allah Teâlâ bu gerçeği şöyle dile getirmiştir: “Bu kitap, her şeyi yerli yerince yapan ve her şeyden haberdâr olan Allah tarafından âyetleri kesin delillerle güçlendirilmiş ve iyice açıklanmış bir kitaptır.”³

Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'i koruyacağını da şöyle ifâde buyurmuştur: “Elbette Kur'anı Biz indirdik ve elbette onu Biz koruyacağız.”⁴

Allah Teâlâ “Elbette Kur'anı Biz indirdik ve elbette onu Biz koruyacağız.” âyetiyle Kur'ân-ı Kerîm'i insanların ona bir şey ilâve etmesinden, ondaki bir âyeti çıkarmasından, kısacası onu her türlü tahrif ve değişiklikten koruyacağını vaâdetmiştir. Diğer ilâhî kitapları ise koruyalığını vaâdetmemiş, onların muhâfazasını hahamlar, râhipler üstlenmiş, fakat onlar kendi aralarında ihtilâfa düşüp tahrif etmişlerdir.

2. Hac 22/52.

3. Hûd 11/1.

4. Hicr 15/9.

وَمِنْ ذَلِكَ مَا رُوِيَّ مِنْ قِصَّةِ يُونُسَ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - أَنَّهُ وَعَدَ قَوْمَهُ بِالْعَذَابِ عَنْ رَبِّهِ ، فَلَمَّا تَابُوا ، كُشِّفَ عَنْهُمُ الْعَذَابُ ، فَقَالُوا: لَا أَرْجُعُ إِلَيْهِمْ كَذَّابًا أَبْدًا ، فَذَهَبَ مُغَاضِبًا^(٢).

فَاعْلَمُ - أَكْرَمَكَ اللَّهُ - أَنَّهُ^(٣) لَيْسَ فِي خَبَرٍ مِنَ الْأَخْبَارِ الْوَارَدَةِ فِي هَذَا الْبَابِ أَنَّ يُونُسَ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - قَالَ لَهُمْ: إِنَّ اللَّهَ مُهْلِكُكُمْ ، وَإِنَّمَا فِيهِ أَنَّهُ دَعَا عَلَيْهِمْ بِالْهَلاَكِ؛ وَالدُّعَاءُ لِيُطْلَبَ صِدْقَهُ مِنْ كَذِبِهِ ، لَكُنَّهُ قَالَ لَهُمْ: إِنَّ الْعَذَابَ مُصَبِّحَكُمْ وَقْتَ كَذَا وَكَذَا ، فَكَانَ ذَلِكُ ، كَمَا قَالَ؛ ثُمَّ رَفَعَ اللَّهُ[تَعَالَى] عَنْهُمُ الْعَذَابَ وَتَدَارَكُهُمْ؛ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿فَلَوْلَا كَانَتْ قَرِيَّةٌ أَمَّنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُؤْسِرُ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخَرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَعَتْهُمْ إِلَى حَيَاتِنَ﴾ [يُونُس: ٩٨].

١٥٧١ - وُرُويَ فِي الْأَخْبَارِ أَنَّهُمْ رَأَوُا دَلَائِلَ الْعَذَابِ وَمَخَايِلَهُ؛ قَالَهُ ابْنُ مسعود^(٤).

Abdullah ibni Mes'ûd'un rivâyeti şöyledir: Yûnus peygamber kavmini azap ile tehdit etmiş ve onlara bu azabın üç gün içinde geleceğini söylemiştir. Bunun üzerine o kavim her anne ile yavrusunu birbirinden ayırdılar. Sonra açık bir alana çıkararak yüksek sesle Allah'a duâ ettiler ve kendilerini bağışlaması için yalvardılar. Cenâb-ı Hak da onların başına azabın gelmesini engelledi. Öte

Hz. Yûnus'un Kavmini Terkedip Gitmesi Olayı

Peygamberlerin günah işlemekten korunmasına (ismet sıfatına) yönelik tenkitlerden biri de Hz. Yûnus'un kîssasıyla ilgilidir. Yûnus peygamber Allah'a inanmayan kavmini "Rabbim size azap edecek" diye tehdit etmiş, fakat onların tövbe etmesi üzerine azap kaldırılmış, işte bunun üzerine Hz. Yûnus, "Ben artık onların yanına bir yalancı sıfatıyla kesinlikle dönmeyeceğim" demiş ve kavmine öfkelenerek çıkışıp gitmiştir.

Yûnus Kavmi Azaptan Nasıl Kurtuldu?

Ey okuyucu, Allah sana keremiyle muâmele eylesin, şunu bil ki, Yûnus aleyhisselâmin, kavmine "Allah sizi helâk edecktir" dediğine dâir Kur'an'da ve hadiste hiçbir bilgi yoktur. Yûnus peygamberin yaptığı, kavminin helâk edilmesi için bedduâ etmekten ibarettir. Duâ, haber değildir; bu sebeple duânin doğruluğu, yanlışlığı söz konusu olamaz. Mesele şundan ibarettir: Yûnus aleyhisselâm kavmine "Falan vakitte sabahleyin size azap gelecektir" demiş ve dediği gibi o saatte gökyüzünde siyah bulutlar hâlinde azap belirtileri görülmüştür. Ancak daha sonra kavmi tövbe edince, Allah Teâlâ onların başına gelecek azabı kaldırmak sûretiyle kendilerine ihsanda bulunmuştur. Bu durum Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle anlatılır: "Azabı gördükten sonra imân eden ve imânlarının faydasını gören hiçbir kasaba halkı olmadı! Ancak Yûnus'un kavmi hâriç. Onlar imân edince, Biz de dünya hayatında kendilerini rezil eden azabı onlardan kaldırdık ve onları bir süre daha dünya nimetlerinden faydalandırdık."¹

Abdullah ibni Mes'ûd radîyallahu anhda rivâyet olunduğuna göre Yûnus aleyhisselâmin kavmi azap belirtilerini görmüştür.

yandan Yûnus peygamber azabın gelmesini beklemeye başladı, fakat azap bir türlü gelmedi. O kavmin âdetine göre yalan söyleyen biri, yalan söylemediğini belgeleyemezse öldürülürdü. Hz. Yûnus da kavmine kızarak sahilde gemiye binmiş insanların yanına gitti, o da gemiye bindi.¹

1. Yûnus 10/98.

1. İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef (Avvâme), XI, 541, nr. 32527.

وقال سعيد بن جعير: غشّاهم العذاب كما يغشّ الشوب القبر.

Tâbiîn âlimlerinden Saîd ibni Cübeyr de (v. 95/714) şöyle demiştir: "Elbise kabri nasıl örterse, azap da Yûnus kavmini öylesine kuşatmıştır."

“Elbise kabri nasıl örterse” ifâdesi, *Şifâ-i Şerîf*’in bazı nüshalarında “Bulut ayı nasıl kaplarsa, azap da onları öyle kaplamıştı”, “toplak kabri nasıl kaplarsa azap da onları öyle kaplamıştı” şeklindedir. Elbisenin kabri örtmesi şeklindeki benzetme, o günahkâr kavmin âdetâ ölü sayıldılığını göstermektedir. Yûnus kavmi hakkındaki haber, onun kavmine olan tehdidinin aynen gerçekleştiğini, fakat onları Allah'a duâ edip yalvarmalarının kurtardığını göstermektedir.

GELECEK DERS

Tarih: 26 Ocak 2020, Pazar

Zaman: Öğle Namazından bir saat önce

Yer: Eyüp Sultan Camii-i Şerif’inde
yapılması planlanmaktadır.